

**MARK SCHEME for the May/June 2009 question paper
for the guidance of teachers**

0514 FIRST LANGUAGE CZECH

0514/01

Paper 1 (Reading), maximum raw mark 50

This mark scheme is published as an aid to teachers and candidates, to indicate the requirements of the examination. It shows the basis on which Examiners were instructed to award marks. It does not indicate the details of the discussions that took place at an Examiners' meeting before marking began, which would have considered the acceptability of alternative answers.

Mark schemes must be read in conjunction with the question papers and the report on the examination.

- CIE will not enter into discussions or correspondence in connection with these mark schemes.

CIE is publishing the mark schemes for the May/June 2009 question papers for most IGCSE, GCE Advanced Level and Advanced Subsidiary Level syllabuses and some Ordinary Level syllabuses.

Page 2	Mark Scheme: Teachers' version	Syllabus
	IGCSE – May/June 2009	0514

Tento test je rozdělen do dvou základních otázek: otázky 1 (má své podotázky) a otázka 2.

Otázka 1

V otázce 1 lze získat 25 bodů (20 za správnost odpovědí, 5 za jazykové a stylistické ztvárnění).

1 (a) Studuje Jeník Ratkin na gymnáziu ve stejném městě, ve kterém žije i jeho otec? Svoji odpověď vysvětlíte a doložíte citací z textu. [2]

- Nestuduje. 1 bod
- Jeník studuje v primě „p-ského gymnázia“, což naznačuje nějaké město, jehož název začíná na P. Jeníkův otec je „soudce v Mírově“, což může znamenat, že tam i žije.
- Další důkaz by mohl být, že Jeník přešel z jiné školy, z místa, kde nejspíš žije jeho rodina, na gymnázium – „Lavice byly jen o málo vyšší než u nich doma ve škole“.

Za jeden z důkazů 1 bod

(b) Napište dva důvody, které vedly Jeníka k tomu, že začal vyřezávat obrázek do desky školní lavice. [2]

2 body za některý z těchto důvodů:

- nuda, nezajímavost učitelova výkladu
- strach z učitele, vzdor, skrytá nenávisť
- nepochopení výkladu, a proto student odvádí svoji pozornost jinam
- uklidnění se
- zesměšnění učitele
- odplata za ponížení

(c) Jakým přídavným jménem byste podle sebe charakterizovali styl profesora výkladu učiva v ukázce. Najděte a citujte v textu krátkou ukázkou, která toto vaše slovo nejlépe doloží. [2]

1 bod z některé z těchto adjektiv:

- nudný
- nezajímavý
- nezáživný
- přísný
- nekompromisní
- složitý, komplikovaný

1 bod za citát, který doloží dané adjektivum a svým významem tento citát podpoří.

(d) Jmenujte dva důvody, které vedly Jeníka k tomu, že se přihlásil a požádal o zopakování látky. [2]

1 bod za jedno z těchto vysvětlení, maximálně dva body:

- Látku neposlouchal, opravdu jí nerozuměl.
- Měl důvěru v učitele a věřil, že mu ji znovu vysvětlí.
- Měl strach ze zkoušení, kterým profesor pohrozil na závěr výkladu.

Page 3	Mark Scheme: Teachers' version	Syllabus
	IGCSE – May/June 2009	0514

www.PapaCambridge.com

(e) Proč Jeník Ratkin při vyvolání ze zeměpisu neuspěl? Jmenujte dva důvody.

1 bod za některé z těchto vysvětlení, maximálně dva body:

- Znejistěl ho sám zkoušející učitel, díval se na něj podezřívavě, předem očekával Jeníkův neúspěch, byl nervózní.
- Byl vystresován samotnou atmosférou strachu ve škole.
- Předem se bál, měl strach, že neuspěje, bál se špatných známek, což mu neumožňovalo se klidně soustředit.

(f) Vlastními slovy vysvětlete, jak rozumíte oběma částem věty: „Čekáš na zázrak – nu, nalezni si ho tady se svítilnou!“ (řádek 23) [4]

- Jeník Ratkin očekával zázrak, tzn. změnu k lepšímu, zlepšení školní výuky. 1 bod
- Očekával změnu, protože přecházel z vesnické školy na gymnázium. 1 bod
- „...nu, nalezni ho tedy se svítilnou“ znamená, že se zázrak nekonal, že žádné změny nebyly patrné, 1 bod
- že by se těžko hledalo něco výjimečného na gymnaziálním prostředí, které bylo temné a nešlo skoro prosvětlit. 1 bod

(g) Ve 4.odstavci nalezněte dva příklady autorova uměleckého jazyka, kterým vyjádřil, jak profesori vyvolávají ve studentech strach. (řádek 23–28) [2]

1 bod za vhodný citát, např:

- „Vzítí si na mušku některý z těch nešťastných obličejů,..., držeti ho několik okamžiků na skřipci.“
- „Bylo v tom kus umění, vyvolat takovou zimnici v lavicích.“

(h) Co podle vás autor mínil slovy, že špatná známka bylo „zlo, jež vrhalo černé své stíny do rodin a vykrádalo z nich klid.“ (řádek 38) Vysvětlete to vlastními slovy. [2]

1 bod za jedno z těchto vysvětlení, maximálně dva body.

Špatné známky, neúspěch ve škole se:

- Braly v rodinách vážně a školní výsledky se v rodinách probírali a ovlivňovali rodinnou atmosféru.
- Rodiče se za ně na děti za špatné školní výsledky zlobili, děti byly trestány, špatné známky jim byly vyčítány.
- Špatné výkony studentů ohrožovaly pověst rodiny.

(i) Vysvětlete, jak rozumíte tomu, že „Jeník se přitom usmívá zvláštním zlým i smutným úsměvem...“. (řádek 20–21) Jaký je to podle vás úsměv a co se pod ním skrývá? [2]

- Zlý úsměv – úsměv, který skrývá nenávisť a zlobu k učitelům 1 bod
- Smutný úsměv – úsměv, který skrývá zklamání ze školy a smutek z nepochopení a z osamění 1 bod

[Total: 20 + 5 = 25]

Page 4	Mark Scheme: Teachers' version	Syllabus
	IGCSE – May/June 2009	0514

5 marks are available for Writing (see table below).

Writing: Accuracy of Language

5 (Excellent)	Clear, carefully chosen language with complex syntax where appropriate. Varied, precise vocabulary. Hardly any or no technical errors.
4 (Good)	Clear, appropriate language. Appropriate vocabulary. Few technical errors.
3 (Adequate)	Language generally appropriate, but unsophisticated and generally simple syntax. Adequate vocabulary. Some technical errors.
2 (Weak)	Unsophisticated language, not always appropriate. Very simple syntax with some clumsiness. Thin vocabulary. A number of technical errors.
1 (Poor)	Thin, inappropriate use of language. Confused and obscure. Many errors.

Otázka 2

V otázce 2 lze získat 25 bodů (15 za správnost odpovědí, 10 za jazykové a stylistické ztvárnění, a to takto: 5 bodů za styl a kompozici, 5 bodů za gramatickou přesnost.)

2 Přečtěte si pozorně oba texty a obě otázky a pak na ně odpovězte.

(a) Popište a srovnajte charakter učitelů a jejich vztah k žákům v obou textech. (80–100 slov) [6]

(b) Srovnajte oba texty a popište vlastními slovy přístup žáků k učitelům, ke školnímu prostředí a k výuce. Srovnajte také, jak se studenti v obou ukázkách ve škole cítí. (120–150 slov) [9]

[Total: 15 + 10 = 25]

(a) V obou textech jsou si učitelé podobní:

Jsou to

- zlí učitelé
- podezíraví
- nedůvěřiví
- slídíví
- přísní
- nudní a únavní
- panovační
- nahánějící strach
- sobečtí
- bezcitní
- usilující všemi prostředky o získání respektu
- netrpěliví
- snaží se žáka ponížit
- nachytat žáka na tom, co neumí
- dokázat žákovi, že látku neumí
- vyvyšují se nad žákem
- nevycházejí žákovi vstříc
- vytvářejí atmosféru strachu

Za jednotlivé charakteristiky 1 bod, maximálně 6 bodů.

Page 5	Mark Scheme: Teachers' version	Syllabus
	IGCSE – May/June 2009	0514

(b) V 1. textu je Jeník Ratkin:

- proti učiteli sám
- vystrašený
- má z učitele respekt
- má u učitele hrůzu
- zklamaný
- ve stresu
- unavený a znužený
- bojí se neúspěchu

V 2. textu jsou žáci popsáni:

- jako spolupracující skupina
- spolupracují a pomáhají si
- prostředí třídy připomíná bojiště
- neberou vážně neúspěch ve škole
- nemají k učitelům velký respekt
- snaží se nad učiteli vyvrát
- navazují na tradici svých předchůdců

Za jednotlivé charakteristiky 1 bod, maximálně 9 bodů.

[Total: 15 + 10 = 25]

10 marks are available for Writing (see tables below).

Writing: Style and Organisation

5 (Excellent)	Excellent expression and focus with assured use of own words. Good summary style with orderly grouping of ideas; excellent linkage. Answer has sense of purpose.
4 (Good)	Good expression in recognisable summary style. Attempts to focus and to group ideas; good linkage.
3 (Adequate)	Satisfactory expression in own words. Reasonably concise with some sense of order. Occasional lapses of focus.
2 (Weak)	Limited expression but mostly in own words. Some sense of order but little sense of summary. Tendency to lose focus (e.g. by including some anecdote); thread not always easy to follow.
1 (Poor)	Expression just adequate; maybe list-like. Considerable lifting; repetitive. Much irrelevance.

Writing: Accuracy of Language

5 (Excellent)	Clear, carefully chosen language with complex syntax where appropriate. Varied, precise vocabulary. Hardly any or no technical errors.
4 (Good)	Clear, appropriate language. Appropriate vocabulary. Few technical errors.
3 (Adequate)	Language generally appropriate, but unsophisticated and generally simple syntax. Adequate vocabulary. Some technical errors.
2 (Weak)	Unsophisticated language, not always appropriate. Very simple syntax with some clumsiness. Thin vocabulary. A number of technical errors.
1 (Poor)	Thin, inappropriate use of language. Confused and obscure. Many errors.